

OPMANDSKENDELSE

af

29. december 2015

i

Faglig Voldgiftssag FV2015.0150 (afskedigelsesnævns sag):

Danmarks Lærerforening som mandatar for A

(advokat Peter Breum)

mod

Faaborg-Midtfyn Kommune

(advokat Jørgen Vinding)

I INDLEDNING

Den 10. oktober 2014 blev A bortvist fra sin stilling som lærer ved Brobyskolerne i Faaborg-Midtfyn Kommune. Begrundelsen herfor var, at hun den 30. september 2014 havde anvendt ”overdrevent voldsom magt” for at afbryde en konflikt mellem den 12-årige B og en anden dreng, idet hun havde trukket B ud af et musiklokale med armen stramt om hans hals (kvælertag). På grund af episoden blev A suspenderet samme dag.

Danmarks Lærerforening (DL) har på As vegne ved klageskrift af 19. december 2014 indbragt spørgsmålet om bortvisningens saglighed for dette afskedigelsesnævn, der er nedsat i henhold til overenskomsten for lærere m.fl. i folkeskolen m.v. mellem KL og DL. Afskedigelsesnævnet har bestået af Karen Andersen og Camilla Bengtson, udpeget af DL, chefkonsulent Niels Nørby Pedersen og chefkonsulent Anne Færge Bork, udpeget af Faaborg-Midtfyn Kommune, og – som opmand – forhenværende højesteretsdommer Per Sørensen.

Sagen er forhandlet den 8. december 2015.

Parterne er indforstået med, at denne kendelse ikke indeholder en fuld sagsfremstilling eller fuld gengivelse af forklaringerne og parternes argumenter.

II PÅSTANDE

DL har nedlagt påstand om, at Faaborg-Midtfyn Kommune til A skal betale 263.115,18 kr. og en efter voldgiftsrettens skøn fastsat godtgørelse, begge beløb med procesrenter fra sagens anlæg.

Faaborg-Midtfyn Kommune har påstået frifindelse.

III SAGEN

1. As ansættelsesforhold

A blev uddannet som lærer i 1989. Pr. 1. september 2003 blev hun ansat som lærer i Broby Kommune, og i forbindelse med en ny skolestruktur kom hun pr. 1. august 2011 til Brobyskolerne i – nu – Faa-

borg-Midtfyn Kommune. Skolen har ca. 500 elever og ca. 70 lærere. Søren Hillers har fungeret som skoleleder siden den 1. maj 2014.

I efteråret 2014 underviste A på mellemtrinnet (4.-7. klasse), hvor hun havde musik som linjefag.

2. Hændelsesforløbet den 30. september 2014

Episoden, som resulterede i bortvisningen af A, fandt sted den 30. september 2014 ved begyndelsen af en undervisningstime, hvor hun skulle undervise 5. klasse i musiklokalet.

2.1. As udlægning

A har forklaret, at hun var på vej ind i musiklokalet, da hun gennem glasruden i svingdøren så en stol komme flyvende i ret stor højde. Da hun kom ind i selve lokalet, så hun, at alle børnene på nær B og en anden dreng, C, sad i en rundkreds på deres stole og var klar til undervisningen. B løb rundt om stolene efter C, idet han var helt rød i ansigtet og udstedte trusler mod denne. Med meget fast stemme bad hun dem flere gange om straks at holde op, men de fortsatte begge to. Hun gik derpå ind og stillede sig mellem dem, hvorved hun fik standset B, idet hun satte sine hænder på hans skuldre. Hun bad derpå C om at forlade lokalet, hvad han dog nægtede. Hun så sig derfor nødsaget til at få B ud af lokalet.

Samme dag, som episoden fandt sted, afgav A en skriftlig indberetning om, hvad der derpå skete. Indberetningen skete i et særligt registrerings- og indberetningsskema, hvoraf fremgår bl.a.:

”REGISTRERINGS- OG INDBERETNINGSSKEMA

Magtanvendelse anvendes som udgangspunkt ikke i folkeskolen og vil kun undtagelsesvis finde sted normalt i form af fastholdelse for at sikre, at en elev/elever ikke skader sig selv eller andre. Finder en sådan situation sted anvendes nedenstående skema.

Hvad foregik inden magtanvendelsen? Beskriv situationen der førte til magtanvendelsen:

...

Efter episoden fik jeg følgende at vide af de andre børn: B havde taget en stol fra C, som ikke ville give den fra sig. De havde stået og hevet i hver sin ende af stolen. C havde sluppet den, hvorefter B var blevet ramt af stoleben i brystet. B havde truet C med at han ville ”smadre ham, så hans mor ikke kunne kende ham”. (Det var der jeg kom ind ...)

Beskriv handlingsforløbet under magtanvendelsen. Beskriv også elevens reaktion:

Jeg står bag B og har fat om skuldrene. Han vrider sig og kæmper for at komme fri. B er en stor og meget stærk dreng. Jeg holder ved. Jeg siger at han skal gå ud. Han vil ikke men kæmper imod for at komme efter C. Jeg siger ”rolig.. rolig .. rolig ... Kom, nu går vi ud – jeg kan se at du

er smadder vred og ked af det. Vi skal ud af klassen”. B kæmper stadig – jeg er bange for at slippe ham, og for at han skal løbe tilbage og gå løs på C. Jeg går bag ved B og skubber ham ud i gangen, mens jeg holder om ham, han vrider sig, så min højre arm glider ned over brystet på højre side af ham, mens vi går ud af døren. Jeg slipper og tager hans hånd og vi sætter os i en sofa. Jeg spørger ham, hvad der er sket og beder ham om at fortælle. Vi sidder der lidt. B vil ikke snakke, men går ind i klassen.

Jeg vurderer at han har brug for at falde til ro og sunde sig. Jeg tænker at så må vi tage den op senere, når der er ro på. Jeg går tilbage i klassen, som har siddet alene og vi går i gang med undervisningen.”

For voldgiftsretten har A uddybende forklaret, at hun for at få B ud af lokalet holdt sin højre arm hen over hans højre skulder, mens hun havde sin venstre arm rundt omkring hans bryst og med sin hånd holdt om hans venstre håndled, idet hun bagfra skubbede ham fremad. B gjorde hele tiden modstand, og hun vil ikke afvise, at hendes højre arm herunder kan være gledet ind over hans skulder hen imod hans hals, men hun var hele tiden meget opmærksom på, at hun ikke kom til at røre denne. Hun vil således kraftigt afvise, at hun skulle have taget nogen form for kvælertag på ham. Hun følte selv, at hun var meget rolig under hele forløbet. Afstanden fra stedet i musiklokalet, hvor hun fik B stoppet, til den såkaldte blå bænk i det andet lokale, hvor hun fik ham sat ned, var under 10 meter. Under forløbet talte hun hele tiden til ham, men han svarede ikke. Da han ikke ville med tilbage til musiklokalet, gik hun selv tilbage til de andre elever, da undervisningen måtte i gang.

Kun ca. et kvarter efter, at episoden havde fundet sted, dukkede Bs mor og far op uden for musiklokalet. Da hun kom ud til dem, var de meget ophidset. De beskyldte hende for altid at have været ude efter B og for at have taget kvælertag på ham, da hun førte ham ud af lokalet. Hun fulgte dem straks ind på ledelsens kontor, hvor moderen trak drengens bluse til side, idet hun pegede på venstre side af Bs hals og sagde: ”Se hvad du har gjort”. Hun så ikke nogen form for mærker på den højre side af Bs hals. På det tidspunkt hyperventilerede B, der ellers havde haft normal vejtrækning, mens hans sad på bænken uden for musiklokalet. Hun blev meget overrasket over moderens bemærkning, da hun slet ikke havde haft sin arm omkring det sted, hvor mærket sad.

2.2. Bs udlægning

Under forhandlingen af voldgiftssagen afgav B forklaring i et lokale, hvor kun hans far, voldgiftsrettens medlemmer og parternes advokater var til stede. Afhøringen blev transmitteret til det lokale, hvor voldgiftssagen i øvrigt blev behandlet, således at A kunne høre forklaringen.

B forklarede, at han i musiklokalet den pågældende dag kom op at skændes med C om en stol, som de begge ville sidde på. De stod og hev i hver sin ende af stolen, men idet C slap sit greb i stolen, blev han ramt af stolebenet i brystet. Han blev meget sur og begyndte at løbe efter C rundt om stolekredsen. Idet

han passerede A, fik denne fat i ham, idet hun greb fat i hans håndled og derefter trak ham hen til døren. Da han meget gerne ville have fat på C, fik han trukket A tilbage til midten af lokalet, hvorpå hun tog fat med venstre hånd i hans venstre håndled og lagde armen rundt om halsen på ham, således at hun trak halsen ned mod gulvet. Med dette tag, som han følte som et stærkt kvælertag, trak hun ham hen mod døren. Han prøvede at trække sig fri, men forgæves, fordi hun klemte endnu hårdere om hans hals. Til sidst følte han, at han ikke kunne få vejret, men hun holdt først op med at trække ham af sted ved halsen, da de var nået hen til den blå bæk. Her slap hun sit tag, hvorefter han løb ud og hen ad en gang til et toilet, som han aflåste, hvorefter han ringede til sine forældre. På vejen derhen holdt han sig om halsen med hænderne, fordi han havde svært ved at trække vejret.

Han var meget stærkt påvirket af det, der var sket, og han har efterfølgende måtte have psykologhjælp i længere tid. Han var meget bange for, at A skulle komme tilbage til skolen, efter at hun var blevet suspenderet.

2.3. Ds udlægning

Episoden blev overværet af en vikar på skolen, D, der samme dag, det vil sige den 30. september 2014, nedfældede nogle bemærkninger om, hvad hun havde set. De lyder således:

Kommer op, nede fra kælderen – ser lærer, (A) komme ”slæbende” med elev (B) – det ser voldsomt ud – læreren har armen rundt om Bs hals.”

Efter anmodning fra skolens leder Søren Hillers uddybede hun sin erklæring en uges tid senere. Det hedder heri:

”Jeg har mellem time og kommer op fra kælderen. Lige inden jeg er helt oppe i gangen, ser jeg en lærer (A) komme slæbende med en elev (B). A har sin venstre arm rundt om Bs hals og ligesom trækker B hen mod gangen til lærerværelset... En af dem råber hjælp ..Jeg ved ikke hvem af dem det er. B har sin krop over mod mig (på A's venstre side), og A har sin krop væk fra mig (Bs højre side). Lige inden de når døren til mellemgangen ved kontoret og lærerværelset, slipper drengen fri, og løber i modsat retning af lærerværelset. Det jeg ser, syntes MEGET voldsomt for mig!”

Under forhandlingen har D uddybende forklaret, at hendes hovederhverv har været fotograf, men at hun nu har uddannet sig i adfærd, kontakt og trivsel og i februar 2014 startede i praktik på skolen, hvor hun var vikar. Da hun, som beskrevet i sin erklæring, kom op fra kælderen, så hun en voksen person, der viste sig at være A, komme slæbende med et barn – B – der råbte om hjælp. For hende så det meget voldsomt ud. På vejen gennem lokalet havde læreren et kraftigt greb om halsen på B, således at

hans hoved var bøjet ned mod gulvet. Hun er ikke i tvivl om, at A havde armen omkring halsen på B. Da B lidt senere var kommet fri af taget, løb han hen ad en gang. Hun fulgte hurtigt efter ham, fordi hun tænkte, at han måtte have det slemt, men han var løbet ind på et toilet. Da han senere vendte tilbage, var han meget oprevet, og han trak vejret tungt. Hun så ikke da noget mærke på hans hals, men da hun lidt senere var inde på skolelederens kontor, hvor forældrene havde indfundet sig, så hun et øjeblik, at der var mærker på halsen. Hun forlod dog hurtigt lokalet og talte ikke med forældrene.

D har desuden forklaret, at det, hun havde set, i hendes øjne var helt uacceptabelt. Dette var baggrunden for, at hun i første omgang skrev de korte bemærkninger til brug for skolens ledelse.

2.4. Es udlægning

E har forklaret, at hun har været ansat som rengøringsassistent på Brobyskolerne siden 1. april 2003. Hun arbejder både i og uden for elevernes skoletid. Hun kendte A, men ikke B nærmere. Den pågældende dag stod hun ved mælkeboden i det lokale, som A førte B gennem. Hun så A komme ud fra musiklokalet sammen med B, idet hun havde armen omkring hans skulder. De gik gennem lokalet, idet hun ikke holdt fast om ham. Hun så således ikke, at A havde noget greb om hans hals. Det hele foregik stille og roligt, og hun hørte ikke B sige noget. Da B kort efter kom tilbage, så hun, at han gik med begge hænder omkring sin hals. Hun spurgte ham, hvad der var galt, men han svarede ikke.

Efterfølgende blev hun først klar over, at der var en sag med A, da hun læste, at denne var blevet bortvist 10 dage senere. Hun forbandt ikke bortvisningen med den episode, hun havde overværet, hvorfor hun ikke på det tidspunkt henvendte sig til skolens ledelse. Hun reagerede først nogle måneder senere, efter at en ansat på skolen havde fortalt hende om sagens sammenhæng.

3. Bortvisningen

3.1 Ca. en halv time efter, at episoden fandt sted, havde skolens leder, Søren Hillers, en samtale med B og dennes forældre. Søren Hillers har forklaret, at forældrene var meget ophidset, og at B på en meget troværdig måde forklarede, at A havde taget halsgreb på ham og slæbt ham ud af musiklokalet. B var meget påvirket af episoden og lød nærmest, som om han havde vejrtrækningsproblemer. Der sad tydelige røde mærker på drengens højre hals.

Efter en samtale med A besluttede Søren Hillers at suspendere hende samme dag. I denne forbindelse udarbejdede han et notat, hvori det hedder:

”Hændelsesforløb:

A underviser 5.A i musik i 1. lektion fra kl. 8.30. I forbindelse med opstart af lektionen er der en konflikt imellem 2 drenge, hvoraf B er den ene part. A kommer ind i musiklokalet og de 2 drenge har en konflikt. B jager anden dreng rundt i lokalet. A vil stoppe konflikten og får fat i B. A trækker B ud af lokalet.

Jeg sad til møde på kontoret, hvor jeg blev gjort opmærksom på, at forældrene stod udenfor kontoret og var meget oprørte over hændelsen. Jeg tog med det samme et møde med forældre og B for at få deres version. De fortæller, at A har slæbt B ud af klassen med armen stramt om hans hals (kvælertag). B har den samme fortælling. Herefter kom en medarbejder ind og fortalte, at hun havde set A "komme slæbende med B". Hun siger endvidere, at "der ser voldsomt ud – læreren A har armen rundt om Bs hals".

Jeg tager herefter et møde med A, hvor jeg præsenterer hende for forældrenes udsagn og sagens alvorlige karakter. Ligeledes bliver vi enige om, at det er bedst, at A tager hjem resten af dagen. Jeg undlader at nævne medarbejderen i denne omgang, da jeg endnu ikke har afklaret, om vedkommende ønsker at stå frem med observationen.

Herefter går jeg over i klassen for at tale med eleverne, der har overværet konflikten. Der er tale om en generel snak om, hvad de så og oplevede. Her kommer der ikke yderligere detaljer omkring A's evt. placering af arm omkring B's hals.

Jeg tager B ud af klasselokalet for at tale med ham om dagens hændelser, således jeg sikrer mig, at han er ok.

Senere på dagen kontakter jeg A telefonisk for at meddele hende, at hun er fritaget for tjeneste i første omgang indtil tjenstlig samtale kan afholdes. Samtalen afholdes torsdag d.2. oktober.

I dag, onsdag d.1. oktober modtager jeg billeder af B's hals, taget af forældrene, der underbygger deres fortælling om hændelsesforløbet.

På baggrund af enslydende udsagn fra B, forældre og medarbejder er det min vurdering, at A har taget hårdt fat rundt om halsen (kvælertag) på B i bestræbelserne på at få B ud af klassen og standse konflikten.

*Udarbejdelsen af dette notat er sket på baggrund af samtaler med elev, B, 5..A, hans forældre, hele 5. A og medarbejder."

3.2 Den 10. oktober 2014 blev A bortvist. I brevet herom hedder det blandt andet:

"Bortvisningen sker på baggrund af, at du den 30. september 2014 i forbindelse med en konflikt mellem to drenge anvender overdrevent voldsom magt for at afbryde konflikten. Forløbet i episoden er, at der ved opstart af lektion i musik den nævnte dato er en konflikt mellem to drenge, hvoraf B er den ene part. Du kommer ind i musiklokalet, hvor de to drenge har en konflikt. Du får fat i B og trækker ham ud af lokalet med armen stramt om hans hals (kvælertag). Forløbet er overværet af en anden lærer, som bevidner voldsomheden, og at du har armen rundt om B's hals.

Ovennævnte magtanvendelse er helt uforenelig med en stilling som lærer og anses for så grov en misligholdelse af dit ansættelsesforhold, at beslutningen om at bortvise dig med øjeblikkelig virkning er truffet.

Følgende dokumenter var vedlagt partshøringen som bilag:

- Indstilling om bortvisning fra skoleleder Søren Hillers dateret 02.10.2014
- Referat af tjenstlig samtale 2. oktober 2014
- Indkaldelse til tjenstlig samtale dateret 30.09.2014

- Undersøgelsesnotat udarbejdet af skoleleder Søren Hillsers dateret 01.10.2014
- Billede af mærker på forurettede elevs hals
- Registrerings- og indberetningsskema dateret 30.09.2014
- Vidneudtalelse fra lærer D

således, at der hermed var givet dig fuld aktindsigt i de dokumenter, der dannede grundlaget for den påtænkte beslutning om bortvisning.

HR & Innovation skulle have et høringssvar fra dig senest den 8. oktober 2014. HR & Innovation har ikke modtaget høringssvar fra dig.”

4. Følgerne af episoden for B

Billedet af mærker på Bs hals, der er nævnt i bortvisningsskrivelsen, er fremlagt under sagen. Heraf fremgår, at der er et tydeligt rødt mærke på højre side af halsen.

Der er endvidere fremlagt en erklæring af 2. oktober 2014 fra Bs almenpraktiserende læge, hvori det hedder:

”Journal tekst – Almen
B,

I forgårs var B oppe og toppes med en klassekammerat.

En lærer ved navn A tog først fat i B's håndled, men kunne ikke holde ham.

Hun tager derefter fat i B bagfra med armen rundt om halsen. Slæber ham ca 10 meter i halstaget.

Han blev meget bange af episoden og låste sig inde på toilettet for ringe til familien

Resten af dagen var B irriteret i halsen, og hostede.

Senere på dagen hvor moderen konfronterer A med episoden, griber læreren igen ud efter B. Dette irttesætter moderen dog og læren slipper B.

obj.

Der er hudsprængninger på højre side af halsen og nakke region.

Han er øm nakken og halsen.

B har ingen blodudtrækninger i øjnene, så han har ikke været i livsfare.

Forældrene har fotografier af B nakke med fra samme dag som overfaldet, som viser mærker på nakken som svarer helt overens med hvad der ses i dag.”

I tiden efter episoden den 30. september 2014 har B deltaget i psykologtimer hos en ekstern psykolog, en deltagelse som ifølge kommunen har været nødvendig som følge af det, han var udsat for den pågældende dag.

5. Tiltalefrafald

Efter hændelsen på skolen anmeldte Bs forældre A til politiet for vold. Den 17. december 2014 opgav politiet sigtelsen mod hende under henvisning til, at der på baggrund af modstridende forklaringer efter

politiets vurdering ikke var de nødvendige beviser for, at en straffesag ville kunne føre til domfældelse af hende.

IV REGLERNE OM FREMME AF GOD ORDEN I FOLKESKOLEN.

Af § 8 i bekendtgørelse nr. 27 af 12. januar 1995 om fremme af god orden i folkeskolen fremgår, at legemlig straf ikke kan anvendes. Dog kan magt anvendes i nødvendigt omfang i visse særlige situationer. Af bemærkningerne til § 8 i vejledning nr. 14 af 12. januar 1995 fremgår bl.a.:

”Ad § 8

Bestemmelsen om, at legemlig straf ikke må anvendes, gælder undtagelsesfrit og for hele skolens virksomhed, herunder elever i fritidsundervisning og i skolefritidsordningen.

Under særlige omstændigheder kan anden fysisk magtanvendelse finde sted, jf. § 8, stk. 2, hvorefter der kan anvendes magt for at afværge at en elev øver vold mod andre eller ødelægger eller beskadiger ting. Det forudsættes ved indgriben efter § 8, at der foreligger en overhængende fare for eller påbegyndt overgreb fra elevens side, som det ikke er muligt at hindre eller standse på anden måde. Udstrækkes magtanvendelsen, således at den åbenbart går videre end nødvendigt for at bringe overgrebet til ophør, eller sættes den frøst ind, efter at overgrebet er ophørt, vil der foreligge en overtrædelse af § 8, stk. 1, idet indgrebet herved får karakter af legemlig straf.”

Indholdsmæssigt er bestemmelsen i § 8 gentaget i de senere bekendtgørelser, senest i bekendtgørelse nr. 697 af 23. juni 2014, hvis § 10 lyder således:

”§ 10. En elev, over for hvem, der anvendes magt for at afværge, at eleven øver vold mod sig selv eller andre eller ødelægger eller beskadiger ting, jf. stk. 3, kan af det undervisende personale omgående udelukkes fra klassen. Udelukkelsen er betinget af, at eleven i udelukkelsestiden er under fornødent tilsyn.

Stk. 2. Skolens leder skal ved udelukkelse af en elev fra klassen efter stk. 1 omgående underrettes af vedkommende underviser, hvorefter lederen træffer beslutning om de nødvendige videre foranstaltninger.

Stk. 3. I øvrigt gælder lovgivningens almindelige regler om nødværge, nødret og lovlig retshåndhævelse, jf. straffeloven og retsplejeloven. Legemlig afstraffelse og nedværdigende behandling er ikke tilladt. For at afværge, at en elev øver vold mod sig selv eller andre eller ødelægger eller beskadiger ting, kan der anvendes magt i fornødent omfang.”

V FORKLARINGER

Som det fremgår ovenfor, er der afgivet forklaring af A, B, D, E og skoleleder Søren Hillers. Der er desuden afgivet forklaring af skolelærer Per Simonsen og F, der er Bs far.

VII OPMANDENS BEGRUNDELSE OG RESULTAT

Da der ikke mellem de af parterne udpegede medlemmer af voldgiftsretten har kunnet opnå flertal for en afgørelse, skal denne træffes af opmanden, der udtaler:

I tilfælde af, at en elev er voldsom, er der alene mulighed for fysisk magtanvendelse i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler herom. I en situation, hvor der er overhængende risiko for, at en elev vil påføre sig selv eller andre elever fysisk skade, skal nødvendig magtanvendelse således foretages på mindst indgribende måde og være proportionel. En magtanvendelse, der går videre end nødvendigt, vil indebære en overtrædelse af bekendtgørelsens § 10, stk. 3.

Sagens bevismæssige tema er, om A, da hun skulle have B ud af musiklokalet, trak ham ud med armen stramt om hans hals på en måde, der kan sammenlignes med et kvælertag, eller om hun – som forklaret af hende selv – fik ham ud ved at holde på ham med sine arme og bagfra skubbe ham ud.

Efter Ds forklaring, der er i overensstemmelse med den, hun afgav over for Søren Hillers umiddelbart efter episoden den 30. september 2014, og med hendes skriftlige udsagn, sammenholdt med Bs forklaring, billedet af hans hals, der blev taget samme dag, og lægeerklæringen af 2. oktober 2014, må det lægges til grund, at A førte B ud af musiklokalet på den måde, der er beskrevet i bortvisningsbrevet.

Uanset at situationen forekom A helt uacceptabel, da hun trådte ind i musiklokalet, må den beskrevne magtanvendelse for at bringe den til ophør anses for at være gået klart videre end nødvendigt og dermed også for at ligge klart uden for den skønsmargin, der efter reglerne om magtanvendelse er plads til. Som lærer med mange års erfaring måtte A vide dette.

Efter udfaldet af bevisvurderingen finder jeg ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering, hvorefter magtanvendelsen var uforenelig med hendes stilling som lærer og måtte anses for så grov en misligholdelse, at hun måtte bortvises.

Faaborg-Midtfyn Kommunes frifindelsespåstand tages herefter til følge.

THI BESTEMMES:

Faaborg- Midtfyn Kommune frifindes.

Hver part skal bære egne omkostninger og betale opmandens udgifter og honorar.

Skodsborg, den 29. december 2015.

Per Sørensen